

Yttrande över uppförandekod för Borås Stads förvaltningar och bolag

Servicenämndens beslut

Servicenämnden tillstyrker remissen **med justering**.

Kraven som ställs i uppförandekoden är att betrakta som grundläggande krav och utgör inga tveksamheter. Uppförandekoden kan i vissa avseenden uppfattas som vag då ordet ”bör” används istället för ”ska”. Servicenämnden rekommenderar att framtida utvärderingar genomförs för att säkerställa att uppförandekoden nått sitt syfte, att leverantören gjort sitt yttersta för att uppnå kraven och intentionen i detta dokument.

Servicenämnden rekommenderar att begreppet Leverantör förtydligas då det i olika standardkontrakt kan benämnas olika. Ett förtydligande skulle kunna vara att Borås Stads uppförandekod benämner samtliga leverantörsled under beställaren som leverantörer. Leverantörsbegreppet innefattar då bl.a. begreppet entreprenör.

Sammanfattning

Borås Stads Uppförandekod tar avstamp i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention samt arbetarskydd, arbetsmiljölagstiftning, arbetsrätt, lagstiftning om minimilön och socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet. Uppförandekoden tydliggör kravställningar som en minimi nivå för att kunna vara leverantör till staden.

Uppförandekoden skrivs på av ansvarig firmatecknare innan ett avtal tecknas. Vid avvikelser skall en tid- och åtgärdsplan framtas som skall godkännas av Kund: Kund har också rätt att säga upp Avtalet med omedelbar verkan vid allvarliga brister i efterlevnad påvisas.

Under 3.4 ingen förekomst av diskriminering (ILO 100 och 111) punkten 2, indirekt diskriminering föreslår nämnden att göra ett tillägg av ”viss politisk åskådning”.

Beslutsunderlag

1. Avtalsbilaga X – Borås Stads Uppförandekod
2. Missiv, Dnr KS 2026-00440 2.5.1.0, dat 2023-05-10

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se

Niklas Hallberg (SD)

Ledamot

Lars-Erik Johansson (SD)

Ledamot

BORÅS STAD

Avtalsbilaga X

Borås Stads Uppförandekod

Upphandlingens namn

Diarienummer: 20XX-000XXIN

INNEHÅLL

1	Syfte	3
2	Omfattning	3
3	Mänskliga rättigheter	3
3.1	Nationell lagstiftning	3
3.2	Ingen förekomst av barnarbete (ILO 138 och 182 samt barnkonventionen)	4
3.3	Ingen förekomst av tvångsarbete (ILO 29 och 105)	4
3.4	Ingen förekomst av diskriminering (ILO 100 och 111).....	4
3.5	Föreningsfrihet och organisationsrätt (ILO 87 och 98)	4
3.6	Löner och arbetstider	4
3.7	Arbetsmiljön ska vara säker och hygienisk (ILO 155 och 170).....	5
4	Miljö	5
4.1	Livscykelänkande och kretslopp	5
4.2	Avfall – Reduce Reuse Recycle	5
4.3	Klimatsmart	5
4.4	Riskhantering och konsekvensbedömning	5
4.5	Befolkningsgrupper	6
4.6	Hållbar upphandling	6
5	Regler och lagar	6
5.1	Korruption	6
5.2	Lagöverträdelser och lagliga krav	6
6	FSC Policy	6
7	Inspektioner och uppföljning	7
8	Avvikelse	7
9	Signering	7

1 SYFTE

Kund ansvarar för att alla invånare har tillgång till en väl fungerande kommun genom att bedriva verksamheten så att den främjar en hållbar utveckling för kommunala invånare.

Leverantören ska respektera Uppförandekoden och att de gör sitt yttersta för att uppnå kraven inom den egna organisationen och i leverantörskedjan. Detta bör ske genom dialog, transparens och ett öppet samarbete mellan Kund och leverantören, vilket gynnar båda parter.

De varor och tjänster som köps in ska vara producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden som inte kränker mänskliga rättigheter.

2 OMFATTNING

Uppförandekoden definierar den lägsta nivån för Leverantörens förpliktelser.

Leverantören är alltid skyldig att följa sitt lands lagar och regler och för det fall denna uppförandekod agerar i strid med inrikes lagar äger inrikes lagar företräde.

För det fall denna uppförandekod är mer extensiv än inrikes lagar ska denna uppförandekod äga företräde.

Uppförandekoden omfattar Leverantören så väl som hela leverantörskedjan.

3 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Borås Stads avtalspartners ska respektera mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

Leverantören ska ha rutiner för att säkerställa att produkter som levereras och tjänster som utförs under avtalsperioden ska vara framställda och utförda under förhållanden som är förenliga med:

- ✓ FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och tillhörande kärnkonventioner,
- ✓ ILO:s åtta kärnkonventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182,
- ✓ FN:s barnkonvention, artikel 32,
- ✓ Det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet, samt
- ✓ Den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringskydd som gäller i tillverkningslandet.

3.1 NATIONELL LAGSTIFTNING

Lagstiftningen i de länder där leverantören är verksam ska efterlevas och utgör alltid en miniminivå för de anställdas villkor.

3.2 INGEN FÖREKOMST AV BARNARBETE (ILO 138 OCH 182 SAMT BARNKONVENTIONEN)

Barnarbete, enligt definitionen i ILO-konventionen, får inte förekomma. Om barnarbete upptäcks ska leverantören agera utifrån barnets bästa samt hitta lämpliga lösningar i samråd med barnet och barnets familj.

3.3 INGEN FÖREKOMST AV TVÅNGSARBETE (ILO 29 OCH 105)

Tvångsarbete, inklusive slavarbete, kontraktsarbete eller ofrivilligt fängelsearbete får inte förekomma. Med tvångsarbete avses arbete eller tjänster som utförs genom hot om straff eller liknande och som inte utförs på frivillig basis.

3.4 INGEN FÖREKOMST AV DISKRIMINERING (ILO 100 OCH 111)

Diskriminering får inte förekomma. Med diskriminering avses:

1. **Direkt diskriminering:** att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.
2. **Indirekt diskriminering:** att någon missgynnas genom tillämpningar som kan missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, **viss politisk åskådning**, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.
3. **Bristande tillgänglighet:** att någon med en funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder inte har vidtagits som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning.
4. **trakasserier:** ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
5. **sexuella trakasserier:** ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

3.5 FÖRENINGSRÄTT OCH ORGANISATIONSRÄTT (ILO 87 OCH 98)

Leverantörens anställda bör ha rätt att organisera sig fackligt utan negativa konsekvenser. I länder där föreningsrätten är begränsad eller under utveckling, ska leverantören medverka till att anställda får möta företagsledningen för att diskutera löne- och arbetsvillkor utan negativa konsekvenser. De anställda bör fritt kunna välja deras egen arbetsrättsliga representant.

3.6 LÖNER OCH ARBETSTIDER

Lön ska betalas direkt till den anställde på överenskommen tid och till fullo. Den nationellt lagstadgade minimilönen är lägsta accepterad lönenivå. Veckoarbetstiden får inte överstiga den lagliga gränsen och övertid ska vara betald.

Arbetstagarna ska ha minst en vilodag i veckan. Veckoarbetstiden får inte överstiga de lagliga gränserna i veckan, inklusive övertid.

3.7 ARBETSMILJÖN SKA VARA SÄKER OCH HYGIENISK (ILO 155 OCH 170)

Leverantören som arbetsgivaren ska, så långt det är möjligt, säkerställa en god och säker arbetsmiljö, tillhandahålla relevant skyddsutrustning och se till att information om hälsa och säkerhet finns lättillgänglig på arbetsplatsen.

Med säker och hygienisk arbetsmiljö avses att arbetstagaren ska, då den befinner sig på en plats som arbetsgivaren har direkt eller indirekt kontroll över, garanteras att vara fri från eller skyddas mot förhållanden som kan utgöra en fara för arbetstagarens fysiska och/eller psykiska hälsa.

Arbetstagaren som arbetar i leverantörens verksamhet ska erbjudas en säker och hälsosam arbetsmiljö där förebyggande åtgärder, som minimerar skador och hälsorisker ska vidtas.

Anställda ska få utbildning om de eventuella hälsorisker som arbetet kan medföra, inklusive brandsäkerhet, farliga arbetsmoment och första hjälpen.

4 MILJÖ

Leverantören ska bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljön och klimatet och följa lokal och nationell miljölagstiftning. Leverantören ska ha rutiner och ett systematiskt arbete för att minska sin miljö- och klimatpåverkan.

4.1 LIVSCYKELTÄNKANDE OCH KRETSLOPP

Leverantören ska i möjligaste mån tillämpa livscykel tänkande för att minska miljöpåverkan av sina produkter och tjänster. Det gäller från utvinning av råvaror och energiproduktion, genom produktion och användning och till sluthantering eller återvinning. Leverantören bör fokusera på utveckling, inte bara följa regler och krav, och bör fortlöpande förbättra miljöprestandan hos sina produkter och tjänster.

4.2 AVFALL – REDUCE REUSE RECYCLE

Leverantören bör förebygga uppkomsten av avfall genom att ha förebyggande åtgärder innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall. Avfallsförebyggande åtgärder måste därför i första hand vidtas i tillverknings- och användningsledet. Leverantören bör även vidta åtgärder som underlättar och främjar återanvändning och återvinning samt informera om detta arbete.

4.3 KLIMATSMART

Leverantören bör arbeta proaktivt för att bidra till Borås Stads vision om en fossilbränslefri stad. Använda bränslen bör i första hand vara förnyelsebara och bidra till minskade utsläpp av fossilt CO2.

4.4 RISKHANTERING OCH KONSEKVENSBEDÖMNING

Leverantören bör tillämpa ett systematiskt arbetssätt för att identifiera, analysera och följa upp risker kopplade till sina aktiviteter, tjänster och produkter för att undvika, minska och mildra risker och påverkan på människor, miljö och ekonomi. Risker

som bedöms som betydande för människor, miljö eller ekonomi förknippade med tjänster eller produkter som levereras ska alltid kommuniceras till Kund.

4.5 BEFOLKNINGSGRUPPER

Produktion eller användning av naturresurser tillåts ej bidra till förstöring eller degradering av viktig inkomstkälla för marginaliserad befolkningsgrupp såsom t.ex. landutnyttjande, vattenanvändning eller andra naturresurser som är nödvändiga för dem.

DELMÅL 12-6

UPPMUNTRA FÖRETAG
ATT TILLÄMPA
HÅLLBARA METODER
OCH HÅLLBARHETS-
REDOVISNING

4.6 HÅLLBAR UPPHANDLING

Leverantören bör arbeta så att miljömässig, social och etisk hänsyn tas igenom hela livscykeln för de produkter eller tjänster som upphandlas. Om möjligt bör man prioritera, företag, produkter och tjänster med liten negativ påverkan, till exempel miljömärkning eller revisioner.

5 REGLER OCH LAGAR

5.1 KORRUPTION

Leverantören ska uppvisa hög affärsetik och inte på något sätt medverka i korruption, bestickning, bedrägeri eller utpressning. Leverantören ska ha en hög medvetenhet om korruption hos sina anställda, företrädare och leverantören och om hur korruption kan motverkas. Leverantören får inte erbjuda eller ta emot gåvor, betalningar eller andra förmåner som kan vara ägnade att förleda mottagaren att handla mot sin plikt.

DELMÅL 16-5

BEKÄMPA KORRUPTION
OCH MUTOR

Leverantören har ett verkkningsfullt system där risker identifieras och hanteras för att motverka korruption. Anställda, partner, företrädare och leverantören ska uppmanas att rapportera överträdelser av organisationens riktlinjer samt oetiskt och orättvist agerande.

5.2 LAGÖVERTRÄDELSER OCH LAGLIGA KRAV

Leverantören ska följa nationell lagstiftning i de länder där de verkar. Leverantören ska acceptera ansvar och rapportera lagöverträdelser till berörda myndigheter när förseelser har skett och med lämpliga åtgärder gottgöra förseelsen och vidta åtgärder för att förhindra att den upprepas. Leverantören ombesörjer själv att lagligt erforderliga tillstånd, licenser och registreringar är relevanta för deras verksamhet.

DELMÅL 16-4

BEKÄMPA
ORGANISERAD
BRÖTTSLIGHET OCH
OLAGLIGA FINANS- OCH
VAPENFLÖDEN

6 FSC POLICY VAD STÅR DET FÖR?

Leverantören ska inte vara delaktig eller bidra till:

- Olaglig skogsavverkning och handel med olagligt avverkat virke eller skogsprodukter
- Överträdelser av traditionella och mänskliga rättigheter i skogsbruk
- Destruktion av höga naturvärden i skogsbruk

DELMÅL 15-2

FRÄMJA HÅLLBART
SKOGSBRUK. STOPPA
AVSKOGNINGEN OCH
ÅTERSTÄLL UTARMADE
SKOGAR

- Betydande omvandling av skog till plantager eller icke-skogsbruk
- Införande av genetiskt modifierade organismer i skogsbruk

7 INSPEKTIONER OCH UPPFÖLJNING

Genom att leverantören, VD/ansvarig firmatecknare, skriver under Uppförandekoden intygas att leverantören, och eventuella underleverantörer, följer krav i uppförandekoden.

Underskriften ger Kund rätt att genom annonserad samt oannonserad inspektion, eller på annat sätt, undersöka att dokumentets krav efterlevs.

Leverantören är skyldig att svara på efterfrågade självskattningsformulär samt insända efterfrågad data för uppföljning av klimatpåverkan, utsläpp, arbetsrättsliga villkor samt kring annan data som rör denna uppförandekod.

Leverantören ansvarar för att inhämta och översända efterfrågad data och självskattningsformulär från underleverantören.

8 AVVIKELSE

Vid bristande efterlevnad av Uppförandekoden ska leverantören avhjälpa detta med en tid- och åtgärdsplan som ska godkännas av Kund och tas fram inom den tid som Kund angett. Tid- och åtgärdsplanen ska stå i proportion till bristernas art och tydligt beskriva hur dessa avhjälpas inom angiven tid.

Kund har rätt att säga upp Avtalet med omedelbar verkan om Leverantören inte vidtar rättelse inom angiven tid eller inte avhjälpas brister enligt fastställd åtgärdsplan.

Kund har också rätt att säga upp Avtalet med omedelbara verkan vid allvarliga brister i Uppförandekoden efterlevnad.

9 SIGNERING

Uppförandekoden har signerats digitalt av behörig företrädare.

Leverantör (xxxxxx-xxxx)

Förnamn Efternamn

Befattning